

holdstal svarede til Befolkningsforholdet mellem By og Land den Gang, da Grundloven blev udstedt. Men nu er Forholdet langt fra længere tidssvarende, fordi Befolkningen siden den Tid er tiltaget ulige stærkere i Byerne end paa Landet. Nu udgør Frederiksbjergs og Købstædernes samlede Befolkningstal ifølge den sidste Folketælling i alt 596,794, medens den samlede Landbefolkning udgør 1,565,585. Herefter udgør altsaa Købstædernes og Frederiksbjergs Befolkning over en Trediedel af hele Landets, og Forholdet mellem deres Valgmænd og det samlede Antal Valgmænd og umiddelbare Vælgere til Landstinget burde altsaa, hvis Lighedens Grundsætning skulde gennemføres, være som 1 af 4, medens Grundloven har fastslaaet det som 1 af 5, netop en Følge af, at den har fastslaaet Forholdet efter det til et givet, i Stedet for efter det til ethvert givet Tidspunkt bestaaende Forhold mellem Land- og Bybefolkningen.

Men naar altsaa København og Købstæderne paa den Maade ere forurettede i Henseende til Repræsentationen i Landstinget, saa vilde det kun være at gøre en yderligere Uret mod dem, hvis man nu fastslog en Regel i Henseende til Folketingets Sammensætning, der vilde kunne benyttes til i et ganske ubestemt Maal at nedsætte Københavns og Købstædernes Repræsentation i Folketinget i Sammenligning med Landets. Mindretallet fastholder derfor, at man fra Lovforslagets Udgangspunkt bør blive staaende ved Bestemmelsen om, at Valgkredsene skulde være omtrent lige store, og ved Udtrykket „omtrent“ betegnes da kun den Ulighed, der kan fremkomme ved, at man ved Reglens Gennemførelse i alle Tilfælde ikke kan fastholde matematisk Lighed, og at særlige Omstændigheder, f. Eks. geografiske Forhold, derhos kunne afføde en noget større Afvigelse.

Ved de her anførte Indsigelser har Mindretallet haft Forslagets eget Udgangspunkt for Øje, for saa vidt som det fastholder den nu bestaaende Valgordning til Folketinget med Enmands-Valgkredse, hvilket det har gjort ved i sidste Sætning at genoptage den nugældende Regel ifølge Grundlovens § 32, at enhver Valgkreds vælger en iblandt dem, der har stillet sig til Valg. Det er altsaa den almindelige Valgmaade, Flertalsvalget, som Forslaget fastholder. Denne Valgmaade blev ganske vist indført i Juni-Grundloven, da man ikke kendte nogen anden, skønt man allerede den Gang erkendte dens Mangelfuldhed, og fremdeles fastholdt i den gældende Grundlov ved Folketingsvalgene,

fordi den Gang Udgangspunktet for Forhandlingerne var at bevare Juni-Grundloven saa vidt mulig uforandret, og kun ændre den, for saa vidt Regeringens og Rigsraadets Flertal fandt det uundgaeligt nødvendigt, nemlig i Henseende til Landstingets Sammensætning. Derfor blev ogsaa den i 1855 opfundne og indførte Forholdstalsvalgmaade gennemført ved Landstingsmændenes Valg, medens man lod Folketingsvalgene forblive som tidligere, blot med den lille Ændring, at man fastsatte Antallet af Folketingsmænd til 1 for 16,000, i Stedet for, som Juni-Grundloven havde bestemt, 1 for 14,000, for saa vidt muligt at bringe Antallet af Folketingsmænd i Overensstemmelse med Befolkningens senere Tilvækst. Men naar nu Opgaven netop og alene er at foretage en Grundlovsændring for at indføre en Forandring i de hidtilværende Regler om Folketingsvalgene, saa vilde Mindretallet finde det ganske forkasteligt, om man nu, mere end et halvt Aarhundrede efter Forholdstalsvalgmaadens Opfindelse og praktiske Indførelse i selve det Land, hvor den først er gennemført, vilde fastholde den forældede og uretfærdige Flertalsvalgmaade.

Forholdstalsvalgmaadens saglige Fortrin er det her ikke Stedet udførligt at udvikle og begrunde; thi de maa siges at være almindelig anerkendte. Formaålet for en Valgordning bør være, at Repræsentationen sammensættes saaledes, at den saa vidt muligt gengiver de indenfor Befolkningen raadende politiske Anskuelser i formindsket Maalestok. I størst mulige Udstrækning vilde dette nu ganske vist ske, naar hele Landet udgjorde en Valgkreds; men naar man af praktiske Hensyn maa opgive at gennemføre Ordningen i en saa vid Udstrækning, maa det paa den anden Side dog vel fastholdes, at man allerede vil komme Maalet et stort Skridt nærmere, naar Valgkredsene indrettes saaledes, at der indenfor hver af dem vælges en Flerhed af Folketingsmænd, og at paa den Maade ikke alene Flertallene, men ogsaa Mindretallene til en vis Grad faa Adgang til at blive repræsenterede. Derigennem vil den almindelige Valgret i ulige højere Grad blive en Virkelighed, da ved de nuværende Flertalsvalg kun Flertallene, efter vor bestaaende Valgordning endog kun de relative Flertal indenfor de enkelte Kredse, ville faa Adgang til at vælge, medens alle de øvrige Vælgere, saaledes ved Folketingsvalgene i 1903 mere end 42 pCt., kun faa Adgang til at stemme, ikke til at vælge, og ifølge vor bestaaende Valgordning, hvor-